

הטוב, הרע והמחצבה

מיזם חדשני של מיגור צמחים פולשים במחצבות וממצא מפתיע שנתגלה במהלכו

יעל הרטמאיר

צמחים פולשים הם מיני צמחים שהגיעו לארץ מארצות זרות ומתפשטים במהירות תוך גרימת נזק לטבע המקומי, לתשתיות, לחקלאות, לבריאות ולתיירות. מחצבות הן שטחים מופרים בהן צמחים פולשים מצליחים להתבסס בקלות ומופצים לאזורים נוספים בארץ בתוך האגרגטים שמובלים במשאיות היוצאות.

איגוד ערים לאיכות הסביבה גליל מערבי החל בפעילות למיגור צמחים פולשים במחצבות אשרת בשיתוף עם הנהלת המחצבות. מימון ראשוני למיזם ניתן על ידי החברה להגנת הטבע.

המחצבות נסקרו על ידי אקולוג מומחה שבחן את השטח וחיפש צמחים פולשים במטרה לבחון את היקף המפגע ועוצמתו. למרבה השמחה, שתי המחצבות נמצאו נקיות יחסית מצמחים פולשים באופן יוצא מגדר הרגיל. נתגלו מספר מוקדים מצומצמים של צמחים פולשים, בעיקר מהמין טבק השיח, בהם יהיה קל ופשוט יחסית לטפל בשלב ראשוני זה של פלישתם.

ממצא נוסף ולא צפוי שנתגלה בסקר הוא מין נדיר של שרץ המצוי בסכנת הכחדה שנמצא גדל במחצבה הצפונית. השרץ, הקרוי אַבְרָה אֶרְפֶּת-עֵלִים, נמצא בעבר בגליל המערבי אך נכחד מהאזור ונחשב לצמח נדיר בארץ. האברה היא צמח רב שנתי וירוק-עד המורכב מעלים צרים וארוכים המזכירים במראם נוצות (אברות) של עוף ומכאן שמו. בית הגידול הטבעי של האברה הוא גדות נחלים ומעינות. במחצבות, המהוות בית גידול מלאכותי, המים ניגרים על פני הסלע החשופים ונקווים בכיסי סלע, שם כנראה התנאים לחים די הצורך בשביל גדילתם של השרכים.

הימצאותם של צמחים מזיקים לצד צמח מוגן ונדיר במחצבות, ממחישה אולי בדרך הטובה ביותר את החשיבות של שמירת הטבע בישראל, הכוללת ביעור מינים מזיקים לצד שמירת מיני הבר. ההבנה כי ערכי טבע חשובים מתקיימים גם בשטחים מופרים כמו מחצבות בעלת חשיבות רבה, ויתכן שמצריכה התייחסות חדשה לשטחים אלה על בסיס ערכי הטבע המצויים בהם.

השרכים גדלים בקירות מצוקי המחצבה

אברה ארוכת עלים במחצבה

האקולוג בעת הגדרת השרץ במחצבה